

Дука В.В.

студент I курсу магістратури 3 групи
Інституту підготовки юридичних
кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ВЗАЄМОВ'ЯЗОК «БІЛОКОМІРЦЕВОЇ ЗЛОЧИННОСТІ» З КОРУПЦІЄЮ

Анотація: У цих тезах розкривається поняття білокомірцевої злочинності та її сутність у взаємозв'язку з таким явищем як корупція. Суть цієї статті полягає у тому, що аналіз такого криміногенного явища як корупція, потрібно розпочинати з розуміння «Білокомірцевої злочинності». Оскільки ці дві дефініції є взаємопов'язаними, а з іншої сторони одне поняття є піддруктям для іншого.

Ключові слова: білокомірцева злочинність, корупція, антисуспільна поведінка.

З розвитком ринкової економіки та популяризації змін у технологічних та інформаційних процесах все частіше ми можемо чути у науковому оточенні таке поняття як «Білокомірцева злочинність».

Дане поняття було запроваджено науковцем Едвіном Сатерлендом у його науковій статті «Білокомірцева злочинність» у 1945 році [3]. Едвін Сатерленд був першим хто виокремив її серед інших та вказав про вплив цього виду злочинності на усі сфери життя суспільства. Едвін Сатерленд визначив що білокомірцева злочинність – це антисуспільна, направлена на збагачення, поведінка осіб, які займають соціально престижне місце в суспільстві та в рамках своєї професійної діяльності діють таким чином, що при одночасній законослухняній поведінці респіти осіб вони зловживають суспільною довірою, якою користується їхня група[3]. «Антисуспільною поведінкою» слід вважати поведінку індивіда або групи, яка не відповідає загальноприйнятим нормам, внаслідок чого відбувається порушення цих норм.

Білокомірцева злочинність характерна для політичної системи. У науковій статті доктора юридичних наук Головкіна Богдана Миколайовича «Загальна характеристика детермінантів злочинності в Україні» було вказано що, до політичної влади характерні такі криміногенні явища і процеси як клептократія та корупція. Клептократична модель організації влади передбачає використання чиновниками владних повноважень з метою швидкого збагачення (примноження капіталів) шляхом розкрадання бюджетних коштів і привласнення майна [2]. Загалом білокомірцева злочинність є піддруктям для таких криміногенних явищ як клептократія та корупція. Вона в основному породжує ці криміногенні явища.

Особа, яка отримала суспільну довіру та набула високого соціального статусу, при цьому займаючи досить високу посаду в органах державної влади, здійснює зловживання своїми повноваженнями, всупереч загальним правилам поведінки, правовому порядку держави для власного збагачення. Таким чином дана особа своїми діями завдає шкоди суспільству та державі. Іноді держава не здатна впоратися з даним видом злочинності здебільшого через те, що суб'єкти цієї злочинності являються так званою «елітою» в суспільстві та мають вагомий важіль впливу на суспільство, правоохоронні органи та інших посадових осіб. В

такому випадку ми отримуємо низьку ефективність у розслідуванні злочинів, маніпулювання свідомістю суспільства за допомогою ЗМІ в умовах повної монополії або через низьку конкурентоспроможність інших ЗМІ, блокування розслідування сенсаційних «гучних» справ, незаконні судові рішення, поширення тіньової економіки та занепад фінансової системи у державі. Дані наслідки білокомірцевої злочинності не є вичерпними.

Потрібно зазначити, що для країн Європи та США даний вид злочинності не є новим явищем. Оскільки він притаманний країнам в яких розвинута сфера ринкової економіки. Розвинута ринкова економіка породжує створення нових державних інституцій для регулювання питань щодо дотримання національного законодавства та міжнародних стандартів. Таким чином з'являється корупційний ризик для цих органів. У монографії «Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання» за загальною редакцією доктора юридичних наук Головкина Богдана Миколайовича вказується приклад корупційної складової в органі державної влади який повинен здійснювати контроль у сфері ринку паливно-енергетичного комплексу. Так у Законі України «Про основи національної безпеки» від 19.06.2003 р. зазначено, що основною реальною і потенційною загрозою національній безпеці України в економічній сфері, серед інших, є домінування в діяльності управлінських структур особистих, корпоративних, регіональних інтересів над загальнонаціональними. Але це, на жаль, ігнорується державними структурами, тому що органи державної влади у сфері національної безпеки або мають у своїх вищих ешелонах представників ОПГ, або просто бездіють. Така ситуація погіршує економічний стан базових галузей народного господарства, зокрема, ПЕК, а також сприяє підвищенню їх криміногенності [4]. В Україні порівняно з іншими європейськими державами досить недавно почався розвиток ринкових відносин. Наразі Україна стикається з проблемою «Білокомірцевої злочинності» та її подоланням в різних проявах, особливо в корупційному. Вагомий внесок щодо цієї боротьби вносять програми ЗМІ з викриття корупціонерів, які створені в більшості випадках на громадських засадах та фінансуються за допомогою благодійних внесків.

Список використаної літератури:

1. Кримінологія: Загальна та Особлива частини / підручник/ В. В. Голіна, Б. М. Головкин, М. Ю. Валуйська, О. В. Лисолед та ін. ; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкина. Харків : Право, 2014. 514 с
2. Головкин Б. М. /Загальна характеристика детермінантів злочинності в Україні // Форум права. - 2014. - № 1. - С. 106–111.
3. Наукова стаття Едвін Сатерленд «White Collar Crime» // American Sociological Review. — 1945. — Issue 10. — P. 132—139
4. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / Б. М. Головкин, Г. Ю. Дарнопих, І. О. Христич та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкина. – Харків : Право, 2013. – 248 с.

Науковий керівник – докт. юрид. наук, проф. Б. М. Головкин

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2019

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головіна*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80